

Transparent råvaruindustri

– Praktiska insatser för att bekämpa korruption i utvecklingsländer

Många utvecklingsländer, särskilt i Afrika, har en stor rikedom av naturresurser som skulle kunna bidra till utvecklingen av dessa länder om inte intäkterna från utvinningen försvann i korruption. För att ge medborgare och aktivister i länder utanför Europa verktyg att bekämpa denna korruption har EU infört stränga regler för att tvinga olje-, skogs- och gruvföretag att redovisa alla betalningar till regeringar utanför EU.

Det är en tragisk paradox att flera av de länder som är rikast i naturresurser runt om i världen samtidigt tillhör världens fattigaste länder. Under 2008 var värdet på exporten av olja, gas och mineraler från Afrika nio gånger så stort som det totala bistånd som kontinenten tog emot (393 miljarder USD mot 44 miljarder USD). Om intäkterna från utvinningen av dessa råvaror kunde komma befolkningen i dessa länder till del istället för att försvinna i korrupta ledare och byråkraters fickor skulle det kraftigt bidra till att minska fattigdom och orättvisor i världen.

Även om korruption är ett omfattande problem i många utvecklingsländer har det genom åren blivit tydligt att råvarusektorn är en sektor med särskilt allvarliga problem. Därför har EU tagit fram ett nytt ramverk av regler för att öka insynen i råvaruhandeln särskilt vad gäller Europeiska bolags betalningar till regeringar i länder utanför Europa. Ett liknande regelverk har även tagits fram i USA så det finns goda förhoppningar om att den standard som nu utvecklas ska kunna bli en ny global standard för att bekämpa korruption och fattigdom.

Även om det har funnits överenskommelser om att den centrala regeringen ska se till att intäkter från råvaruutvinning kommer lokala myndigheter till del har det ofta varit näst intill omöjligt fram tills nu att spåra om det kommer fram några pengar över huvudtaget.

Ett exempel som kommit fram i ljuset på grund av en rättsprocess i USA är oljebolaget Shells betalningar till Nigerias regering för rättigheten att borra efter olja. Shell ska ha betalat 1 092 040 000 USD (ca 7 miljarder SEK eller en femtedel av Sveriges hela biståndsbudget) för rättigheterna till Nigerias regering. Sedan avslöjades att Nigerias regering betalat ut exakt samma belopp till ett oljebolag ägt av en tidigare nigeriansk minister som 2007 dömts för penningtvätt i Frankrike. Istället för att pengarna kom det nigerianska folket till del försvann allt till korruptionen.

Cecilia Wikström har spelat en nyckelroll i förhandlingarna i Europaparlamentet och har arbetat för att reglerna kring transparens ska bli så omfattande och bra som möjligt. Under detta arbete har hon arbetat nära med svenska och internationella biståndsorganisationer och människorättsaktivister. Tack vare Cecilia Wikströms arbete i det rättsliga utskottet har Europaparlamentet tydligt förbättrat EU-kommissionens ursprungliga förslag på en rad punkter och även försvarat dessa mot ett ministerråd där många medlemsländer under tryck från råvaruindustrin ville vattna ur reglerna.

Europaparlamentet har till exempel sett till att företag inte bara måste rapportera om betalningar till regeringar och myndigheter på landnivå, de måste nu även knyta dessa betalningar till individuella projekt så att det går att följa betalningar till lokala myndigheter och minska möjligheterna att gömma undan information. Europaparlamentet såg även till att gränsen för vilka betalningar som ska inkluderas i redovisningen sattes till betalningar över 100 000 euro (istället för 1 miljon euro som ministerrådet förespråkade).

Europaparlamentet lyckades även få bort ett viktigt kryphål som industrin lyckats lobba in i kommissionens förslag som innebar att företag inte skulle behöva rapportera några betalningar alls till ett visst lands regering och myndigheter om det landet antog lagar som gjorde den typen av rapportering olaglig. Europaparlamentet konstaterade att det inte fanns några länder i världen som hade den typen av regler och att det inte heller fanns anledning till att uppmuntra någon att införa dem. Efter långa förhandlingar med ministerrådet lyckades man till slut få bort detta undantag.

Den här reformen för att öka transparensen i råvaruindustrin har välkomnats som en av de mest betydelsefulla på länge av internationella biståndsorganisationer. Såväl Europaparlamentets som Cecilia Wikströms arbete har fått ett mycket brett stöd. Förhoppningsvis kommer det inom kort att bidra till att minska korrruptionen och öka tillväxten i resursrika länder utanför Europa.

Cecilia Wikström är Europaparlamentariker för Folkpartiet Liberalerna. Läs mer om Cecilia och hennes arbete i parlamentet på www.ceciliawikstrom.eu

